

خودتنظیمی تحصیلی نوجوانان مبتلا به سرطان و ارتباط آن با سبک‌های هویت: سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

محمد مهدی محمدی^۱، رقیه پورصابری^{۲*}

تاریخ دریافت ۱۳۹۵/۰۸/۱۷ تاریخ پذیرش ۱۳۹۵/۱۰/۲۲

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: نوجوانان مبتلا به سرطان با عدم موفقیت تحصیلی و افت تحصیلی روبه‌رو هستند و شناخت هرچه بیشتر ابعاد خودتنظیمی تحصیلی در این بیماران می‌تواند زمینه‌ی پیشرفت تحصیلی آنان را فراهم سازد. از این‌رو مطالعه‌ی حاضر باهدف تعیین خودتنظیمی تحصیلی نوجوانان مبتلا به سرطان و ارتباط آن با سبک‌های هویت در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ انجام شد.

مواد و روش کار: مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی حاضر بر روی ۲۶۹ نوجوان مبتلا به سرطان که تحت پوشش موسسه محک بودند در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ انجام شد. روش نمونه‌گیری در این مطالعه نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده بود. ابزارهای سنجش شامل دو پرسشنامه خودتنظیمی تحصیلی ریان و کانل و پرسشنامه سبک‌های هویت برزونسکی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه) انجام شد.

یافته‌ها: رابطه مثبت و معنی‌داری بین سبک هویت اطلاعاتی و خودتنظیمی تحصیلی ($r=0/397$ و $P=0/0001$)، سبک هویت هنجاری و خودتنظیمی تحصیلی ($r=0/309$ و $P=0/0001$)، تعهد هویت و خودتنظیمی تحصیلی ($r=0/287$ و $P=0/0001$) وجود داشت. این در حالی است بین سبک هویت سردرگم/اجتنابی و خودتنظیمی تحصیلی رابطه منفی و معنی‌داری وجود داشت ($r=-0/189$ و $P=0/002$). از طرفی از بین سبک‌های هویت، سبک هویت اطلاعاتی و سبک هویت سردرگم/اجتنابی به ترتیب با ضرایب رگرسیون $0/259$ و $-0/147$ به‌طور معنی‌داری خودتنظیمی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که از بین سبک‌های هویت، سبک اطلاعاتی و سبک سردرگم/اجتنابی سهم بیشتری در پیش‌بینی خودتنظیمی داشتند. لذا با توجه به یافته‌های مطالعه‌ی حاضر پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌های آموزشی ویژه جهت والدین نوجوانان مبتلا به سرطان در جهت کمک به فرآیندهای هویت‌یابی (و به‌خصوص پرورش سبک هویت اطلاعاتی) برگزار گردد.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، سرطان، هویت

مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره چهاردهم، شماره دوازدهم، پی‌درپی ۸۹، اسفند ۱۳۹۵، ص ۹۸۹-۹۸۲

آدرس مکاتبه: گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران، تلفن: ۰۹۱۸۷۲۱۲۴۷۰

Email: mehdi20.mohamadi@gmail.com

مقدمه

فراشناختی، انگیزشی و رفتاری، یادگیری‌های فراگیر بنا شده است. تحقیقات نشان داده دانش‌آموزان خودتنظیم‌گرا از لحاظ تحصیلی به مراتب برتر از سایر دانش‌آموزانی هستند که یادگیری‌شان خودتنظیم‌گرایانه نیست (۱). نتایج مشابهی نیز در مورد نقش مهارت‌های خودتنظیمی در موفقیت تحصیلی به‌دست‌آمده است. بدین ترتیب که برخی از شواهد حاکی از آن هستند که دانش‌آموزان ممتاز، نه‌تنها در موقعیت‌های یادگیری خاص از راهبردهای خودتنظیمی بیشتری استفاده می‌کنند، بلکه آن‌ها را با همسانی

خودتنظیمی فرایند فعال و سازمان‌یافته‌ای است که طی آن فراگیران اهدافی را برای یادگیری خود انتخاب کرده و سپس سعی می‌کنند تا شناخت، انگیزش و رفتار خود را مطابق آن تنظیم، کنترل و نظارت نمایند (۱).

خودتنظیمی، هسته اصلی عملکرد کارآمد در خصوص کنترل تکانه، مدیریت زمان و مقابله با فشار روانی می‌باشد (۲). بنا بر نظریه زیمرمان و همکاران اساس خودتنظیمی بر پایه نحوه‌ی سازمان‌دهی

^۱ کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

^۲ مربی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران (نویسنده مسئول)

همنویایی ایجاد می‌کنند. این افراد در مقابل تهدیدات بالقوه از پاسخ‌های قبلی استفاده می‌کنند و دست به تحریف شناختی می‌زنند و سعی در حفظ موجودیت قبلی خود دارند. به علاوه به دلیل اختلاف بین اطلاعات درباره اینکه آن‌ها چگونه‌اند و هنجارهای جامعه چیست باعث می‌شود زمانی که با اطلاعات و مسائل مربوط به هویت روبه‌رو می‌شوند نوعی احساس گناه و نگرانی از شکست خوردن داشته باشند (۱۱).

ناخودآگاه (سبک سردرگم/اجتنابی): در این سبک هویت، افراد بر اساس تقاضاهای محیطی واکنش نشان می‌دهند و در رابطه با خود، جهت‌گیری مغشوش یا اجتنابی دارند. سبک اجتنابی شامل اجتناب از مسائل شخصی است. افراد دارای این سبک، تصمیم‌گیری خود را تا زمانی که موقعیتی رفتارشان را تعیین کند به تعویق می‌اندازند. نوجوانان با سبک اجتنابی، هویتشان را با تغییرات نیازهای اجتماعی‌شان هماهنگ می‌کنند بدون اینکه هویت خود را به‌خوبی نشان دهند (۱۱).

سبک تعهد: ثبات دهنده افراد در هنگام وسوسه به‌منظور از سر گرفتن رفتاری دیگر است، تعهد یک چارچوب ارجاعی جهت‌دار و هدفمند ایجاد می‌کند که رفتار و بازخوردهای فرد در درون این چارچوب، بازبینی، ارزیابی و تنظیم می‌شود (۱۱).

اعتقاد اریکسون بر آن است که هویت فردی در نوجوانی، با گذشت زمان و بر اساس تجربیات حاصل از برخورد درست اجتماعی شکل می‌گیرد و در جهت شناسایی خویشتن و جداسازی خود از دیگران، نوجوان را تکامل می‌بخشد؛ این در حالی است که در صورتی که سرخوردگی جایگزین اعتماد گردد و روابط بین فردی جای خود را به انزوا و گوشه‌گیری دهد؛ نوجوان به‌جای خودآگاهی و تشکیل هویت با ابهام نقش روبه‌رو می‌شود و هماهنگی و تعادل رفتاری وی به هم می‌خورد و ناهنجاری و بحران هویت در وی بروز می‌کند (۱۲).

به نظر می‌رسد بحث یادگیری خودتنظیمی تحصیلی با ویژگی‌های فردی متفاوتی در ارتباط باشد از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به سبک‌های هویت اشاره کرد. از آنجاکه دوره نوجوانی دوره‌ای است که بحث هویت‌یابی یکی از مسائل و تکالیف جدایی‌ناپذیر آن به شمار می‌رود و از طرفی نوجوانان مبتلا به سرطان به دلیل بیماری ناتوان‌کننده خود همواره در بعد تحصیلی خود با مشکلاتی روبه‌رو هستند؛ لذا آگاهی و شناخت از سبک‌های هویتی نوجوانان مبتلا به سرطان و ارتباط آن با ابعاد خودتنظیمی تحصیلی می‌تواند زمینه‌ی مداخلات روان‌شناختی به‌منظور تقویت هرچه بهتر خودتنظیمی و پیشرفت تحصیلی را فراهم سازد. چنانچه در صورت شناسایی ابعاد مختلف سبک‌های هویت در نوجوانان مبتلا به سرطان می‌توان امکان پیشرفت در خودتنظیمی تحصیلی آنان را پیش‌بینی

بیشتری به کار می‌برند تا جایی که استفاده دانش‌آموزان از راهبردهای خودتنظیمی، خودکارآمدی آن‌ها را افزایش می‌دهد و باعث ارتقای یادگیری آن‌ها می‌شود (۳).

افت تحصیلی و عدم موفقیت تحصیلی در نوجوانان را می‌توان از جمله موارد نگران‌کننده در والدین دانست چنانچه در بسیاری از موارد معضل افت تحصیلی و شکست در مدرسه یکی از اولین علائم بروز مشکلات جدیدتر محسوب می‌شوند (۴-۶). آنچه گفته شد خصوصیات بود که در یک نوجوان سالم زمینه‌ی بسیاری از مشکلات تحصیلی را فراهم می‌سازد این در حالی است که یک نوجوان مبتلا به سرطان علاوه بر سپری کردن دوران حساس نوجوانی با یک بیماری ناتوان‌کننده سروکار دارد که ابعاد مختلف زندگی آن‌ها را متأثر می‌سازد (۷).

از آنجایی که پیامدهای افت تحصیلی برای جامعه بسیار گرانبار است و یک کودک یا نوجوان مبتلا به سرطان ناامیدانه از ادامه تحصیل و پیشرفت تحصیلی باز می‌ماند. بررسی علل و عوامل مؤثر بر آن و همچنین ارائه راهکارهای لازم به‌منظور پیشرفت تحصیلی این نوجوانان ضروری به نظر می‌رسد (۸). یکی از ویژگی‌هایی که در بحث تفاوت‌های فردی در زمینه عملکرد تحصیلی مورد توجه است بحث سبک‌های هویت است. شرایط بحران در یک نوجوان مبتلا به سرطان تا حدی است که بحران هویت مربوط به دوران نوجوانی از یک سو و بیماری ناتوان‌کننده وی از سوی دیگر زمینه عدم سازگاری فرد را فراهم ساخته است (۹).

شخصیت مورد پذیرش جامعه در فرد زمانی شکل می‌گیرد که هویت در وی شکل گرفته باشد. هویت مبتنی بر آگاهی منحصر به فرد انسان از این امر است که ما به‌گونه‌ای از هر انسان دیگر متمایز هستیم؛ در مطالعه شخصیت انسان هویت یک جنبه اساسی و درونی بوده که احساس تداوم و یکپارچگی به فرد می‌دهد. هویت مفهوم ذهنی فرد از خودش می‌باشد و با عناوینی چون هویت شخصی، هویت اجتماعی، هویت قومی، هویت جنسی و غیره مورد استفاده قرار می‌گیرد (۱۰). در این راستا انواع سبک‌های هویتی عبارت‌اند از سبک هویتی اطلاعاتی، هنجاری، سبک سردرگم/اجتنابی و تعهد (۱۱). که شرح هر یک در ذیل آورده شده است:

خودعلمی (سبک اطلاعاتی): افراد دارای سبک اطلاعاتی به جست‌وجو، پردازش و ارزیابی اطلاعات مربوط به خود می‌پردازند و همواره درگیر یک فرآیند خودکاو و فعال هستند. افراد با سبک اطلاعاتی به‌طور عمده به دنبال ارزیابی و پردازش اطلاعات مربوط به خود هستند، آن‌ها خود بازتابنده هستند و در مورد قضاوت درباره خود دچار شک هستند (۱۱).

خود جزم‌اندیش (سبک هنجاری): افرادی که سبک خبری یا هنجاری دارند، همواره با افراد مهم زندگی‌شان (مانند والدین)

ب: پرسشنامه خودتنظیمی تحصیلی ریان وکانل (۱۹۸۹): این پرسشنامه توسط ریان وکانل در سال ۱۹۸۹ ساخته شد. شامل ۳۲ سؤال و ۴ مؤلفه تنظیم بیرونی، تنظیم درون فکتنی شده، تنظیم شناخته شده و انگیزش درونی است. هر سؤال بر اساس مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای (۱ تا ۴) نمره گذاری می‌شود و دامنه نمره‌ها از ۳۲ تا ۱۲۸ در نوسان است. اعتبار پرسشنامه به شیوه ضریب همسانی درونی محاسبه شده است که ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌ها در دامنه ۰/۶۹ تا ۰/۷۵ بودند (۱۴).

جهت انجام این پژوهش ضمن ارائه توضیحات لازم در خصوص تکمیل پرسشنامه‌ها و اجتناب از هرگونه سوگیری و راهنمایی غیرمعمول، پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی در اختیار هر فرد قرار گرفت. به منظور تکمیل پرسشنامه بدون ایجاد محدودیت زمانی و ایجاد اضطراب در آزمودنی‌ها وقت کافی در اختیار آن‌ها قرار داده شد. لازم به ذکر است در راستای حفظ ملاحظات اخلاقی، هدف از انجام پژوهش حاضر برای واحدهای مورد مطالعه توضیح داده شد بدین ترتیب که پژوهشگر ضمن معرفی خود به والدین و نوجوانان آن‌ها، اقدام به توضیح در خصوص فواید و اهداف انجام مطالعه نمود و به آن‌ها اطمینان داده شد که اصل محرمانه بودن اطلاعات در خصوص هریک از پرسشنامه‌های تکمیلی اجرا خواهد شد؛ از طرفی واحدهای مورد مطالعه در خصوص شرکت و یا عدم شرکت در مطالعه حق انتخاب داشتند و در صورت عدم تمایل والدین و یا خود نوجوان هیچ‌گونه اجباری مبنی بر تکمیل پرسشنامه‌ها اعمال نگردید.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS، نسخه ۱۶ استفاده شد و در این راستا شاخص آمار توصیفی شامل؛ فراوانی، میانگین، انحراف معیار و آمار استنباطی شامل؛ ضرایب همبستگی پیرسون و ضرایب رگرسیون چندگانه در سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۶۹ نوجوان مورد مطالعه تعداد ۱۶۷ نفر (۶۳ درصد) مرد و ۱۰۲ نفر (۳۷ درصد) بودند. نتایج نشان می‌دهد که ۲۴/۷ درصد از دانش‌آموزان ۱۵ سال، ۲۸/۷ درصد ۱۶ سال، ۱۹/۳ درصد از دانش‌آموزان ۱۷ سال و ۲۷/۳ درصد از آنان ۱۸ سال دارند. به عبارتی فراوانی سن ۱۶ سال بیش از سایر سنین است. در این مطالعه ۲۴ درصد از دانش‌آموزان در پایه اول متوسطه، ۳۲ درصد در پایه دوم و ۴۴ درصد در پایه سوم مشغول به تحصیل بودند. بنابراین دانش‌آموزان پایه سوم مقطع متوسطه بیشترین و دانش‌آموزان پایه اول کم‌ترین درصد میزان فراوانی در گروه نمونه را داشتند. در پژوهش حاضر از بین خرده مقیاس‌های سبک‌های هویت بالاترین میانگین مربوط به تعهد هویت $(\pm 7/76) (38/12)$ و

کرد و با توجه به اثرات مثبت خودتنظیمی در موفقیت تحصیلی نوجوانان می‌توان زمینه‌ی پرورش و رشد تحصیلی آن‌ها را به عمل آورد، از این رو مطالعه حاضر باهدف تعیین رابطه‌ی بین سبک‌های هویت با خودتنظیمی تحصیلی نوجوانان مبتلا به سرطان انجام شد.

مواد و روش کار

مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی حاضر بر روی ۲۶۹ نوجوان مبتلا به سرطان که تحت پوشش موسسه محک بودند، در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ انجام شد. روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده بود. از مجموع ۹۰۰ نوجوان تحت پوشش موسسه محک، به کمک جدول مورگان و مرجسی تعداد ۲۶۹ نوجوان مبتلا به سرطان وارد مطالعه شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل؛ تشخیص قطعی مبنی بر ابتلای نوجوان به سرطان، سپری شدن حداقل ۶ ماه از تشخیص قطعی و عدم ابتلا به بیماری‌های مزمن دیگر بود. از جمله معیارهای خروج از مطالعه می‌توان به تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها از جانب نمونه‌های تحت مطالعه اشاره نمود.

ابزار اصلی گردآوری داده در این پژوهش پرسشنامه بود که در ادامه معرفی خواهد شد؛ الف: پرسشنامه‌ی سبک هویتی برزونسکی (۱۹۹۲): (ISI): فرم ۴۰ سؤالی برای سنجش سبک‌های هویت توسط برزونسکی در سال ۱۹۹۲ ساخته شده است. این پرسشنامه دارای خرده مقیاس‌های اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم/اجتنابی و تعهد می‌باشد، بدین ترتیب که؛ ۱۱ سؤال از سؤالات پرسشنامه مربوط به مقیاس اطلاعاتی، ۹ سؤال آن مربوط به مقیاس هنجاری و ۱۰ سؤال آن مربوط به مقیاس سردرگم/اجتنابی و ۱۰ سؤال دیگر مربوط به مقیاس تعهد است که برای تحلیل ثنویه استفاده شد و یک سبک هویتی محسوب نمی‌شود. این پرسشنامه، با مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای می‌باشد که شامل کاملاً مخالف = ۱، تا کاملاً موافق = ۵ می‌باشد. برزونسکی پایایی درونی (ضریب آلفا) مقیاس اطلاعاتی را ۰/۶۲، مقیاس هنجاری ۰/۶۶ و مقیاس سردرگم/اجتنابی را ۰/۷۳ گزارش کرده است. اعتبار خارجی همگرایی پرسشنامه از طریق ارزیابی همبستگی آن با مقیاس وضعیت هویت بنیون و آدامز در سال ۱۹۸۶ به تأیید رسید، بدین ترتیب که هویت کسب‌شده با خرده مقیاس جهت‌گیری اطلاعاتی و تعهد و هویت تأخیری با خرده مقیاس‌های تعهد، جهت‌گیری هنجاری و جهت‌گیری سردرگم/اجتنابی همبستگی داشت. در ایران غضنفری در سال ۱۳۸۳ پس از اعتباریابی و هنجاریابی این پرسشنامه روایی و پایایی آن را قابل قبول و برای کل پرسشنامه ۰/۷۴، برای سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۷، سبک هویت هنجاری ۰/۵۲، سبک هویت سردرگم/اجتنابی ۰/۶۲، و مقیاس تعهد ۰/۵۷ گزارش کرده است (۱۳).

وجود داشت. این در حالی است بین سبک هویت سردرگم/اجتنابی و خودتنظیمی تحصیلی رابطه منفی و معنی‌داری وجود داشت ($r = -0/189$ و $P = 0/002$). ضریب همبستگی چندگانه به‌دست‌آمده برابر با $0/461$ است که رابطه‌ای ساده میان سبک‌های هویت و خودتنظیمی تحصیلی را نشان می‌دهد به این معنی که سبک‌های هویت $21/2$ درصد از واریانس خودتنظیمی تحصیلی را تبیین می‌کند.

از بین سبک‌های هویت، سبک هویت اطلاعاتی و سبک هویت سردرگم/اجتنابی به ترتیب با ضرایب رگرسیون $0/259$ و $-0/147$ به‌طور معنی‌داری خودتنظیمی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند. به این معنی که از بین خرده مقیاس‌های سبک‌های هویت، سبک هویت اطلاعاتی و سبک هویت سردرگم/اجتنابی سهم بیشتری در پیش‌بینی متغیر وابسته داشته‌اند (جدول شماره ۲).

پایین‌ترین آن مربوط به سبک هویت سردرگم/اجتنابی ($\pm 8/18$) بود. میانگین کلی نمرات خودتنظیمی تحصیلی $(93/9 \pm 66/71)$ بود.

به‌منظور بررسی وجود رابطه بین سبک‌های هویت و خودتنظیمی تحصیلی نوجوانان، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. به این ترتیب که رابطه‌ی میان خرده مقیاس‌های سبک هویت اطلاعاتی، سبک هویت هنجاری، سبک هویت سردرگم/اجتنابی و تعهد با متغیر خودتنظیمی تحصیلی سنجیده می‌شود. که نتایج آن به شرح جدول شماره ۱ می‌باشد.

بنابر جدول شماره ۱ رابطه مثبت و معنی‌داری بین سبک هویت اطلاعاتی و خودتنظیمی تحصیلی ($r = 0/397$ و $P = 0/001$)، سبک هویت هنجاری و خودتنظیمی تحصیلی ($r = 0/309$ و $P = 0/001$)، تعهد هویت و خودتنظیمی تحصیلی ($r = 0/287$ و $P = 0/001$)

جدول (۱): ضریب همبستگی پیرسون میان سبک‌های هویت و خودتنظیمی تحصیلی در کل

متغیر خودتنظیمی تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
سبک هویت اطلاعاتی	۰/۳۹۷	۰/۰۰۱
سبک هویت هنجاری	۰/۳۰۹	۰/۰۰۱
سبک هویت سردرگم/اجتنابی	-۰/۱۸۹	۰/۰۰۲
تعهد	۰/۲۸۷	۰/۰۰۱

جدول (۲): ضرایب رگرسیون میان سبک‌های هویت با خودتنظیمی تحصیلی در کل نمونه به روش هم‌زمان

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد			سطح معنی‌داری
	B	Std. Error	Beta	
سبک هویت اطلاعاتی	۰/۳۴۹	۰/۰۸۸	۰/۲۵۹	۰/۰۰۱
سبک هویت هنجاری	۰/۲۲۸	۰/۰۸۳	۰/۱۷۲	۰/۰۷۸
سبک هویت سردرگم	-۰/۱۷۵	۰/۰۶۷	-۰/۱۴۷	۰/۰۰۱
تعهد	۰/۱۲۳	۰/۰۷۷	۰/۰۹۸	۰/۱۱۲

آن‌ها می‌پردازند و سپس اقدام به استفاده از اطلاعات مناسب می‌نمایند از این‌رو این افراد از توانمندی بیشتری در حل مسائل و مشکلات شخصی برخوردار هستند؛ هدف گذاری تحصیلی و شغلی در این افراد واضح و روشن است و در محیط تحصیلی از استقلال آموزشی، پیشرفت تحصیلی بالایی برخوردار هستند. این افراد در نقطه‌ای ایده آل از نظر استقلال عاطفی قرار دارند و عملکرد آن‌ها در انجام تکالیف تحصیلی برجسته و چشمگیری است. این افراد سخت‌کوش، خودتنظیم گر، با عزت نفس بالا، درون‌نگر، دارای منبع

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ما بین سبک هویت اطلاعاتی و خودتنظیمی تحصیلی رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در این خصوص تقدیری و همکاران (۱۵) و ماسون^۱ و گیبز^۲ (۱۶) در مطالعات خود نتایج مشابه را گزارش نمودند.

در تبیین این یافته، نخست باید نظریه هویتی بروزی‌نسکی را مدنظر قرار داد، چراکه بنابر این نظریه افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی، آگاهانه و به‌طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی

² Gibbs

¹ Mason

کنترل درونی، خودآگاه، دارای قدرت حل مساله و پیچیدگی شناختی هستند (۱۷). این خصوصیات با ویژگی‌های مورد انتظار از یادگیرندگان خودتنظیم‌گر مرتبط است، چراکه نوعی احساس اعتماد و اطمینان در یادگیرندگان خودتنظیم‌گر وجود دارد که در برگیرنده اعتماد به نفس به‌منظور غلبه بر مشکلات آموزشی آن‌ها می‌باشد. حداقل امر در آن است که این افراد با این احساس که می‌دانند چگونه باید از پس آن‌ها برآیند با مشکلات برخورد می‌کنند. آنان می‌دانند، یادگیری نوعی جریان فعال است و خودشان باید بخشی از مسئولیت آن‌را بپذیرند. این افراد در زمینه یادگیری خودانگیخته‌اند، اهداف تحصیلی واقع‌گرایانه‌ای برای خویش وضع می‌کنند، از راهبردهای کارآمد به‌منظور دستیابی به اهداف خود استفاده می‌نمایند (۱۸).

در این مطالعه رابطه سبک هویت هنجاری و خودتنظیمی تحصیلی مثبت و معنی‌دار گزارش شد. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های تقدیری و همکاران (۱۵)، ماسون و گیبز (۱۶) همسو و سازگار است.

در تفسیر این نتایج می‌توان گفت که افراد دارای سبک هویت هنجاری جلوه‌هایی از کنترل خود، با وجدان بودن و هدفمداری را بروز می‌دهند. دانش‌آموزان با سبک هویت هنجاری نیز درک روشنی از جهت‌گیری و اهداف تحصیلی دارند اما در مقایسه با دانش‌آموزان دارای سبک هویت اطلاعاتی، از تحمل کم‌تر و خودمختاری پایین‌تری در ابعاد مختلف تحصیلی، آموزشی و هیجانی برخوردار هستند. کاوش و ارزیابی اطلاعات از جانب افراد دارای سبک هویت هنجاری ضعیف می‌باشد به‌طوری‌که این افراد در تصمیم‌گیری‌های مهم و عقاید، با انتظارات و دستورات گروه‌های مرجع و افراد برجسته هم‌نوا شده و به‌طور فعال به جست‌وجو و ارزیابی اطلاعات نمی‌پردازند؛ تلاش این افراد مبنی بر حفظ ساختار هویتی موجود و دفاع از آن می‌باشد بدون اینکه تلاشی در جهت تحقیق و اکتشاف در این مسیر انجام دهند. شکل‌گیری تعهد در این افراد مبنایی غیر اکتشافی دارد و از طریق تقلید از مراجع قدرت مهم به تعهد می‌رسند و از تعهدات‌شان به‌صورت سخت‌گیرانه و متعصبانه دفاع می‌کنند. اهداف آموزشی و شغلی در این افراد مشخص است به‌طوری‌که این اهداف تحت کنترل عوامل وابسته بیرونی است و از انعطاف‌پذیری کم‌تری برخوردار می‌باشد (۱۹).

دفاع سرسختانه و متعصبانه افراد دارای سبک هویت هنجاری از تعهدات می‌تواند تبیین مناسبی برای معنی‌داری رابطه این سبک هویت با خودتنظیمی تحصیلی باشد زیرا همان‌طور که می‌دانیم در روند آموزشی کنونی اتکا به خود در امر تحصیلات و ترویج مهارت‌های برخاسته از خودتنظیمی همچون هدف‌گزینی، خودنظارتی، خودارزشیابی، خودتقویتی، کنترل محیط مطالعه به

نوعی از جمله ارزش‌های مهم تحصیلی محسوب شده و نوجوانان با سبک هویت هنجاری بیش از سایر نوجوانان خود را با ارزش‌های تعیین شده از طرف سیستم آموزشی هماهنگ می‌کنند بنابراین انتظار می‌رود در مورد خودتنظیمی تحصیلی نیز این روند انجام گیرد.

در این پژوهش رابطه سبک هویت سردرگم/اجتنابی و خودتنظیمی تحصیلی منفی و معنی‌دار گزارش شد. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های تقدیری و همکاران (۱۵)، حجازی و همکاران (۱۹) همسو و سازگار است.

در توضیح این یافته می‌توان گفت که افراد دارای سبک هویت سردرگم/اجتنابی افرادی هستند که از قدرت تصمیم‌گیری پایین و عدم ثبات و رفتارهای هیجانی برخوردار می‌باشند. این افراد عزت نفس پایین، خودپنداره منفی و خودتنظیمی ناقص دارند. عملکرد پیگیر در این افراد ناقص است، بدان معنی که این افراد غالباً تکالیف خود را رها می‌کنند و از قدرت کم‌تری به‌منظور به پایان رساندن تکالیف خود برخوردار می‌باشند. سطح موفقیت این افراد در زندگی و ابعاد مختلف تحصیلی بسیار ضعیف می‌باشد (۱۹). افراد دارای سبک هویت سردرگم/اجتنابی خودتنظیمی پایینی داشته و بر اساس نوع موقعیت و لذت‌طلبی پاسخ می‌دهند. این گروه دارای منبع کنترل بیرونی و راهبردهای ضعیف اسنادی و شناختی و خویش‌نمندی پایینی و بدون تعهدات مربوط به هویت می‌باشند (۲۰). این خصوصیات به‌خوبی همبستگی منفی سبک هویت سردرگم و خودتنظیمی تحصیلی را توضیح می‌دهند.

نتایج پژوهش نشان داد که سبک تعهد و خودتنظیمی تحصیلی ارتباط مثبت و معنی‌داری را گزارش می‌کنند. در تفسیر این یافته می‌توان گفت: برخی از شواهد حاکی از آن هستند که تعهد بالا نتایج چون تصمیم‌گیری‌های هوشیارانه، حل مسئله، عدم تعویق، اضطراب پایین قبل از تصمیم‌گیری را در پی دارد (۲۰). اعتقاد بریکم بر آن است که تعهد؛ ثبات دهنده افراد در هنگام وسوسه به‌منظور از سر گرفتن رفتاری دیگر است. تعهد یک چارچوب ارجاعی جهت‌دار و هدفمند ایجاد می‌کند که رفتار و بازخوردهای فرد در درون این چارچوب، بازبینی، ارزیابی و تنظیم می‌شود. و این در واقع نقطه اشتراک دارندگان تعهد هویت یادگیرندگان خودتنظیم است چنان‌چه این افراد عملکرد خود را بازبینی می‌کنند و با استفاده از ارزشیابی در تشخیص نقایص و اصلاح و جبران آن‌ها می‌کوشند (۲۰). علاوه بر این دیگر خصوصیات ذکر شده برای تعهد هویت که با وجود خودتنظیمی و به‌خصوص خودتنظیمی تحصیلی متناسب و همخوان است. موید این معنی‌داری است.

نتایج پژوهش نشان داد از بین سبک‌های هویت، سبک هویت اطلاعاتی و سبک هویت سردرگم/اجتنابی به‌طور معنی‌داری

به‌طور کلی هدف از اجرای این پژوهش بررسی رابطه سبک‌های هویت با خودتنظیمی تحصیلی نوجوانان مبتلا به سرطان بود. طبق نتایج این پژوهش بین سبک‌های هویت و خودتنظیمی تحصیلی رابطه معنی‌دار وجود داشت. بدین ترتیب که از بین سبک‌های هویت، سبک اطلاعاتی و سبک سردرگم/اجتنابی سهم بیشتری در پیش‌بینی خودتنظیمی داشتند. لذا با توجه به یافته‌های مطالعه‌ی حاضر پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌های آموزشی ویژه جهت والدین نوجوانان مبتلا به سرطان در جهت کمک به فرآیندهای هویت‌یابی (و به‌خصوص پرورش سبک هویت اطلاعاتی) برگزار گردد. از طرفی باید توجه داشت بذرها سبک‌های هویت در دوران کودکی کاشته می‌شوند و در دوران نوجوانی و دیگر مراحل زندگی به بار می‌نشینند. توجه والدین به این امور می‌تواند در پرورش نوجوانانی که از خودتنظیمی تحصیلی بالایی برخوردار هستند مؤثر باشد.

تشکر و قدردانی

مطالعه‌ی حاضر حاصل طرح مصوب (با کد ۹۵۲۹۸) دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بود. در این راستا از معاونت تحقیقات و فناوری این دانشگاه به‌منظور فراهم آوردن بودجه مالی نهایت سپاس و تشکر به عمل می‌آید و از کلیه‌ی نوجوانانی که صمیمانه ما را در انجام این طرح یاری نمودند تشکر و قدردانی می‌شود.

References:

- Morad Ali I, Koshki S. The relationship between self-regulation and academic achievement. *Andisheh va Raftar* 2009;1(2): 69-78.
- Murtagh AM, Todd SA. Self-regulation: A challenge to the strength model. *J Artic Support null Hypothesis* 2004;3(1): 19-51.
- Zimmerman BJ, Pons MM. Development of a structured interview for assessing student use of self-regulated learning strategies. *Am Educ Res J* 1986;23(4): 614-28.
- Khanifar H, Pourhoseini M. *Life Skills*. Qom: Hajar; 2010. (Persian)
- Mirzadeh A, Gholami S, Rafiee F, Shahravan A. An evaluation of the knowledge and attitude of school teachers regarding root canal therapy in Kerman, Iran. *J Oral Health Oral Epidemiol* 2013;2(2).
- barati m. Prevalence and predictive factors of psychoactive and hallucinogenic substance abuse among college students. *J Fundament Mental Health* 2011;13(52): 374-83.
- M. Sanjari M, Jafarpour T, Safarabadi F. Hosseini. Coping with cancer in teenagers and their parents. *Iran J Nurs* 2005;18(41): 111-22.
- Dadfar R, Bazdar F, Nasrollahi A, Abdolhosaini A, Ahmadi V. Evaluating Familial Factors Associated With Academic Failure in First Grade Female and Male Students of High Schools. *J Ilam Univ Med Sci* 2013; 22(6): 224-31. (Persian)
- Moharreri F, Fakoor Ziba M, Asgharipour N. Effectiveness of group rational-emotive-behavior education on reducing identity crisis and increasing happiness among male adolescents in boarding school dormitory. *J Fundamentals Mental Health* 2014;16(63): 213-21.

خودتنظیمی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند. و سهم بیشتری در پیش‌بینی خودتنظیمی تحصیلی دارند. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های تقدیری و همکاران و آدان و فلنر همسو و سازگار است (۱۵).

این که سبک هویت اجتنابی می‌تواند به‌طور منفی خودتنظیمی تحصیلی را پیش‌بینی کند، با وجود خصوصیات مطرح شده برای سبک هویت سردرگم/اجتنابی قابل قبول است، به‌این ترتیب که این سبک هویت نماد به تأخیر انداختن و شانه‌خالی کردن در برابر وظایف است که به بهترین نحو به‌عنوان یک رویکرد واقعی در قبال زندگی مشخص می‌شود و شامل راهبردهای مقابله‌ای مبتنی بر هیجان می‌باشد (۱۷). افراد با این سبک معمولاً در تصمیم‌گیری‌های‌شان تعلل نشان می‌دهند و تا جای ممکن آن‌ها را به تأخیر می‌اندازند و تمایلی به روبرویی با مشکلات شخصی و مسائل مربوط به هویت‌شان و حل آن‌ها را ندارند. آنان تعهدی در قبال تعهدهای هویت از خود نشان نمی‌دهند و فقط زمانی نسبت به چیزی جدید نشان می‌دهند که شرایط بیرونی به آن‌ها تحمیل کند. کاربرد چنین سبک هویتی باعث می‌شود که فرد نسبت به محیط حساسیت نشان دهد و بنا به درخواست محیط و مطابق با آن عمل کند (۲۱). بنابراین پیش‌بینی منفی خودتنظیمی تحصیلی بر اساس این سبک درست به نظر می‌رسد.

10. Tabatabaie N, Tabatabaie SS, Kakai Y, mohammadiAria A. The Relationship between Identity Styles and Responsibility with Educational Achievement in High School Students in Tehran. *Social Welfare* 2012;12(44): 23-42.
11. Bahadori Khosroshahi J, Babapour Kheyroddin J. Relationship between Identity Styles and Perfectionism with Happiness among Students. *J Psychol* 2012;16(1): 36-50.
12. Schultz SE. *Theories of Personality*. 10th ed. 2013. P. 504.
13. Ghazanfari A. Validation and Standardization of Identity Style Inventory (ISI-6g). *Stud Educ Psychol* 2005;5(1): 81-96.
14. Grolnick WS, Ryan RM. Autonomy in children's learning: an experimental and individual difference investigation. *J Personality Soc Psychol* 1987;52(5): 890.
15. Grolnick WS, Ryan RM, Deci EL. Inner resources for school achievement: Motivational mediators of children's perceptions of their parents. *J Educ Psychol* 1991;83(4): 508.
16. Taghdiri R, Emamipour S, Sepahmansor M. The relationship between identity styles, self-efficacy and self-regulation in Islamic Azad University, Kerman. *J Psychol Res* 2010;1(1): 91-105.
17. Mason MG, Gibbs JC. Social perspective taking and moral judgment among college students. *J Adolescent Res* 1993;8(1): 109-23.
18. Berzonsky MD, Adams GR. Reevaluating the identity status paradigm: Still useful after 35 years. *Develop Rev* 2010;19(4): 557-90.
19. Berzonsky MD, Papini DR. Identity Processing Styles and Value Orientations: The Mediation Role of Self-Regulation and Identity Commitment. *Identity* 2014;14(2): 96-112.
20. Hejazi E, Farsinegad M, Asgari A. Possible involvement of academic self-efficacy in the relationship between identity processing styles and academic achievement. *J Psychol* 2008;11(4): 394-413.
21. Dolinger SM, Dolinger RJ. Developmental view toward identity formation. *J Person* 2002, 143, 421-4.
22. Zareh L, Ghazanfari A. Relationship between Spiritual Intelligence and Attachment Styles with Identity in Students at the Universities of Isfahan Province. *International J Academic Res Business Soc Sci* 2014;4(9): 1.

ACADEMIC SELF-REGULATION OF ADOLESCENTS WITH CANCER AND ITS RELATIONSHIP WITH IDENTITY STYLES IN 2015-2016 SCHOOL YEAR

Mohammad Mehdi Mohammadi¹, Roghayeh Poursaberi^{2*}

Received: 8 Nov, 2016; Accepted: 12 Jan, 2017

Abstract

Background & Aims: Understanding the identity styles of adolescents with cancer can predict the progress in their academic self-regulation. The present study was performed to determine the relationship between identity styles and academic self-regulation in adolescents of Kermanshah city in school year 2015-2016.

Materials & Methods: The present cross-sectional study was conducted on 269 adolescents with cancer that were covered by the Mahak institute in school year 2015-2016. Data sampling method was simple random sampling method. The main tool for data collection contains Berzonsky Identity Style questionnaire and Ryan & Connell questionnaire. Data analysis was performed by using SPSS version 22, descriptive statistics (mean and standard deviation), and inferential statistics (Pearson correlation coefficient and regression test).

Results: Significant positive relationships were found between academic self-regulation and informational identity style ($r= 0.397$ and $p=0.0001$), normative identity style and academic self-regulation ($r= 0.309$ and $p= 0.0001$), identity commitment and academic self-regulation ($r= 0.287$, $p=0.0001$). However, there was a significant negative correlation between confusion / avoidance and academic self-regulation ($r= -0.189$ and $p=0.002$). The informational identity style and confusion/avoidance style predicted academic self-regulation significantly (regression coefficient 0.259 and -0.147).

Conclusion: The results showed that among identity styles, informational style and avoidant identity style had a greater share in anticipation of self-regulation. Therefore, according to the findings of the present study, special workshops for parents and teachers and young people in secondary schools should be held to help identify processes (especially education and informational identity style).

Keywords: identity styles, academic self-regulation, adolescents.

Address: Department of Education, Payame Noor University, Iran

Tel: (+98) 9187212470

Email: mehdi20.mohamadi@gmail.com

¹ Students Research committee, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

² Instructor, Department of Education, Payame Noor University, Iran. (Corresponding author)